

2020
08/27
/28
/29

A HAJNAL ISTVÁN KÖR
TÁRSADALOMTÖRTÉNETI EGYESÜLET
2020. ÉVI KONFERENCIÁJA

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Pécs, Ifjúság u. 6.

HATÁR
HATÁRHELYZET
HATÁRÁTLÉPÉS

12.45-
13.00 **MEGNYITÓ ÉS KÖSZÖNTŐ**
Tomka Béla, a Hajnal István Kör elnöke
Helyszín: **B 402 terem**

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Helyszín: **B 402 terem**

13.00-
13.25 **Egry Gábor**: Játék határokkal? Mindennapi etnicitás, nemzeti közömbösség és határtermelés

13.25-
13.50 **Törő László Dávid**: A történetírás határai és határsértései

13.50-
14.15 **Tamáská Máté**: A határzóna építészet-szociológiája a 20. században

1 A HATÁR MINT KULTURÁLIS KONSTRUKCIÓ 1.

Szekcióvezető: **Szívós Erika**
Helyszín: **B 402 terem**

14.30-
14.50 **Kalmár Melinda**: Valóságos és virtuális határok – A határok értelmezése és folytonos újraértelmezése az autark gondolkodásban

14.50-
15.10 **Takács Róbert**: Ki a provinciális? – Határok, bezárkózás, elzárkózás és transzferek a vasfüggönyön át

15.10-
15.30 **Csapody Tamás**: A bizonytalanság határai (Radnóti Miklós halálának bizonytalanságai)

15.30-
16.00 Vita, szünet

1 A HATÁR MINT KULTURÁLIS KONSTRUKCIÓ 2.

Szekcióvezető: **Koloh Gábor**
Helyszín: **B 402 terem**

16.00-
16.20 **Várkonyi-Nickel Réka**: A közéleti társadalmi-határformáló szerepe az egykori nagyipari városokban

16.20-
16.40 **Czeferner Dóra**: Transznacionalitás vagy befelé fordulás? Változások a Feministák Egyesületének nemzetközi beágyazottságában a Horthy-korszakban

16.40-
17.00 **Kappanyos Ilona**: Szülés mint határrevízió: pronatalizmus és irredentizmus az 1920-es évek anya- és csecsemővédelmi törekvéseiben

17.00-
17.20 Vita, szünet

17.20-
17.40 **Kovács Janka**: A test vagy a lélek betegsége? A diagnózis határai és elmebetegség-értelmezések a 19. század elején

17.40-
18.00 **Takács Erzsébet**: Határon innen és határon túl. A családszociológia hazai diszciplináris határainak kialakulása a nyugati tudományos transzferek és a hazai tudománypolitika keresztjeződésében az 1970-es, 1980-as években

18.00-
18.20 Vita

2 TRIANON KÖVETKEZMÉNYEI

Szekcióvezető: **Gyáni Gábor**
Helyszín: **B 403 terem**

Fleisz János: A határok befolyása Nagyvárad városfejlődésére az elmúlt száz évben (1920-2020)

Buzgó Gábor: A trianoni államhatár hatása a Tiszántúlon fekvő települések társadalmára 1901 és 1941 között

Horváth Csaba Sándor: A vasút és a határ. Az egykori Sopron és Moson vármegyék vasútjainak megváltozott szerepe a 20. században
Vita, szünet

Kalocsai Péter: A trianoni határ okozta közlekedési és vonzáskörzeti változások Vas vármegyében

Nagy Adrienn: Csempészet az osztrák-magyar határ menti Vas vármegyében (1914-1926)

Borbély Tamás: „A nagy Dunahídhaború”. Moson vármegyei „függetlenségi törekvések” az első bécsi döntést követően
Vita, szünet

Polyák Petra: „Mi Pécssett is pozsonyiak maradunk”. Az Erzsébet Tudományegyetem identitásnarratívái

Mohr Szilárd: A visszafoglalt Baranyai háromszög oktatásszervezési kérdései

Vita

08
27

csütörtök

3 A HATÁR MŰKÖDTETÉSE

Szekcióvezető: **Bencsik Péter**
Helyszín: **B 407 terem**

Skorka Renáta: A magyar–osztrák határszakasz konfliktusainak kezelése a 14. században

Szalai Ágnes: Az Erdélyi Fejedelemség határainak védelme I. Apafi Mihály fejedelmi helytartóinak időszakában (1663, 1681–1683)

Szemethy Tamás: A horvát-szlavón elit határátlépési lehetőségei a 18. századi Habsburg Monarchiában

Vita, szünet

Sári Zsolt: Csempészet a trianoni határon

Ordasi Ágnes: Határozott igenek és határozott nemek – avagy a fiumei határrendőrség felállításának dilemmái

Müller Rolf: A határvédelem államvédelem
Vita

19.00–
19.30

Szívós Erika – Veress Dániel (szerk.):
Örökség, történelem, társadalom
A HIK Rendi társadalom
– Polgári társadalom
32. kötetének bemutatója
Helyszín: **B 402 terem**

19.30–
20.00

Barabás Gábor – Csibi Norbert
– Fazekas Ferenc – Gyimesi Réka
(Szerk.): **Pontes – A PTE BTK**
Történettudományi Intézetének
Évkönyve
3.: Határ – Változás – Átmenet.
Pécs, 2020. A Pontes Évkönyv
2020. évi tematikus számának
bemutatója.
Helyszín: **B 402 terem**

4 A VÁROS MINT HATÁROLT TÉR

Szekcióvezető: **Bódy Zsombor**
Helyszín: **B 402 terem**

- 9.00-
9.20 **Ignác Károly:** A határtalan „vörös övezet” Budapest körül
- 9.20-
9.40 **Bán Gergely:** Határhatalom? – A határváltozás hatása a magyar városhierarchia alakulására a 20. század első harmadában
- 9.40-
10.00 **Pál Viktor:** Szovjet katonai bázis a város szélén. A helsinki fővárosi régió szuburbanizációja 1945 után
- 10.00-
10.20 Vita, szünet

7 DEMOGRÁFIAI HATÁROK

Szekcióvezető: **Géra Eleonóra**
Helyszín: **B 402 terem**

- 10.20-
10.40 **Baros-Gyimóthy Eszter:** Jegyesek határon innen és túlról. A 18. századi csetneki házasságkötések lokális vetülete
- 10.40-
11.00 **Pakot Levente:** Párvalasztás és házassági homogámia nyugat-dunántúli falvakban a 19-20. században
- 11.00-
11.20 **Koloh Gábor:** Kulturális és gazdasági válaszvonalak egy néprajzi régióban. A házassági mobilizáció határértelmezései a 19. századi Ormánságban
- 11.20-
11.40 **Örsi Julianna:** Házassági körzetek, történeti, néprajzi csoportok
- 11.40-
12.00 Vita
- 12.00-
13.30 Ebédszünet

9 A HATÁR MEGVONÁSA

Szekcióvezető: **Egry Gábor**
Helyszín: **B 402 terem**

- 13.30-
13.50 **Várkonyi Gábor:** Energiatermelő és energiafelhasználó régiók határai a kora újkor Kárpát-medencében
- 13.50-
14.10 **Kis-Halas Judit:** „... amit megkötöttetek, oldjátok fel, amit bezártatok, nyissátok ki!” A vesztégyházak egyéni tapasztalatai és társadalmi hatásai a 18. századi pestisjárványok idején a Pécsi Egyházmegyében

5 KÖZSÉG-, BIRTOK- ÉS URADALMI HATÁROK

Szekcióvezető: **Kiss Zsuzsanna**
Helyszín: **B 403 terem**

- Kovács István:** Határkérdés a középkori Dél-Alföldön
- Csekő Ernő:** Eszmei községek – eszmei határok? Eszméletlen dualizmus kori községalkotási túlkapások Tolna megyéből, illetve település- és társadalomtörténeti következményeik
- Simonkay Márton:** Határkérdések az Alsó-Rába-vidék dualizmus kori szabályozásánál
- Vita, szünet

8 TÉRBELI HATÁRÁTLÉPÉSEK

Szekcióvezető: **Bánkuti Gábor**
Helyszín: **B 403 terem**

- Bartha Ákos:** Háborús határátlépők: diverzánok, parlamenterek és folyosónyitási tervek az ostromlott Budapesten, 1944–45
- Bene Krisztián:** Katonák – hadifoglyok – internáltak – partizánok – szövetségeseik – veteránok. A határátlépések hatása a Magyarországra menekült francia katonák státuszára 1940–45 között
- Máté Zsolt:** Az 1956-os magyar menekültek útja a tengereken túlra – Az Amerikai Egyesült Államokba és Ausztráliába
- Takács Tibor:** Burleszk, avagy a határátlépés módjai. Egy hamvába holt „disszidálási” kísérlet története, 1974–75
- Vita

Ebédszünet

10 ETNIKAI-FELEKEZETI HATÁROK

Szekcióvezető: **Kunt Gergely**
Helyszín: **B 403 terem**

- Géra Eleonóra:** Meztelen igazság: társadalmi-etnikai konfliktusok a 18. század eleji budai fürdőekben
- Simon Katalin:** Felekezeti, etnikai, társadalmi határok – és azok elmosódása a 18. századi Óbudán

6 A HATÁR TUDATA ÉS ÉRZÉKELÉSE

Szekcióvezető: **Valuch Tibor**

Helyszín: **B 407 terem**

Nagy Ágoston: Militarizált kulturális találkozások és a határátlépés tapasztalata Kísfaludy Sándor naplójában

Trádlér Henrietta: Le Tableau de Kőszeg

Segyevy Dániel: Határjelölések és politika történelmi térképeken

Vita, szünet

Fabó Edit: A magyar történelmi emlékezet határkövei a 19. században

Hajnal Géza: „Az ajtó komor szimbólum. Úgy képzeld, mint végtelenség véges küszöbét...”
Élő és holt terek egy XX. századi premontrai szerzetes életében és naplószerzőjeiben

Vukman Péter: A magyar–jugoszláv államhatár és a bajai háromszögben élők mindennapjai (1945–1956)

Slachta Kriszta: Órség – Őrvidék – Határsáv – Határörközség – Vasfüggöny. Élet az osztrák-magyar határsávban és a határnyitás után
Vita

Ebédszünet

11 TÁRSADALMI HATÁRÁTLÉPÉSEK

Szekcióvezető: **Bódy Zsombor**

Helyszín: **B 407 terem**

Brandt Julia: Határátlépések, határvonások, rendi és személyre szóló helykijelölések az átfurmálódó rendi társadalomban

Tóth Árpád: „A rendi határok átlépése” mint társadalomtörténelmi metafora és mint empirikus kutatási téma (Győr társadalmi folyamatai példáján)

08
28

péntek

Fortepan/LISSÁK TIVADAR

- 14.10-
14.30
- 14.30- Vita, szünet
14.50
- 14.50- **Bencsik Péter:** Államérdek vs. nemzeti érdek?
15.10 Territorializálódás a Trianon utáni Magyarországon
- 15.10- **Izsák Anikó:** Egy vonal szerteágazó története –
15.30 a csehszlovák-román határ rendezése Máramaros megye területén az első világháború után
- 15.30- **Tóth Judit:** A közellátás húzta határok vidék
15.50 és város közt a Rákosi-korszakban
- 15.50- Vita
16.10
- 16.10-
16.30
- 16.30-
16.50

Czoch Gábor: A polgárság és a zsidóság közötti határvonal 1848-ban. Kassa példája

Vita, szünet

Tóth Máté: Etnicitás és identitás: A határok árnyékában

Konrád Miklós: A határ vágya, haszna és elutasítása. A „galíciai” zsidó neológ konstrukciói a dualizmus korában

Leichter Lilla: Az asszimiláció határai egy vidéki közösségben

Lugosi András: A faj teste a nagyvárosi tér hálózatában: zsidó-keresztény határok, rések és határsértések Budapesten a német megszállás előtt

Vita

12 DOKTORI SZEKCIÓ

Szekcióvezető: **Tóth Árpád**
Helyszín: **B 402 terem**

- 9.30- **Vigh Barbara:** Széchenyi István gróf időjárás-
9.50 sal kapcsolatos megjegyzései 1840/41 telén
- 9.50- **Erdélyi Mátyás:** Biztosítási- és banktisztviselők
10.10 Bécsben, Budapesten és Prágában (1848-1918)
- 10.10- **Lódi Csilla:** Társadalmi és kulturális megosz-
10.30 tottság Svájcban 1848-tól 1914-ig
- 10.30- **Kökényessy Zsófia:** A magyar görögkatoli-
10.50 kusság fúziós identitása
- 10.50- Vita, szünet
11.10
- 11.10- **Matolcsi Réka:** A dualizmus kori társadalom
11.30 politikai kultúrájának vizsgálata a politikai bűncselekményeken keresztül
- 11.30- **Papp Viktor:** Elmélet és gyakorlat, elmélet
11.50 vagy gyakorlat? A dualizmus kori ügyvédség professzionalizációjának két aspektusa
- 11.50- Vita
12.10
- 12.30- Ebéd

13 DOKTORI SZEKCIÓ

Szekcióvezető: **Kaposi Zoltán**
Helyszín: **B 403 terem**

Pelles Márton: Az Adria Steamship Company megalakulásának és működésének története (1874–1882)

Tangl Balázs: Katonai kultúra a századforduló Szombathelyen

Szecsődi Attila: A Stasi és az 1953-as berlini felkelés

Vita, szünet

14 DOKTORI SZEKCIÓ

Szekcióvezető: **Tóth Árpád**
Helyszín: **B 403 terem**

Fedeles Tamás: A pénz útja. A szentszéki–magyar gazdasági kapcsolatok geográfiája a késő középkorban

Balogh Róbert: A gyarmati frontier területekre jellemző jelenségek és az antropocén korszak kapcsolata a 20. század első évtizedeiben: egy példa Kelet-Indiából

Csőgör Csaba: Hatalom határok nélkül. Kondominium – „világtörténelmi kuriózum” vagy felesleges szócséplés?

Ebéd

Belicza György: A társadalom alsó rétegeinek vizsgálata Péccsett az 1930-as években

Vita, szünet

Takács Zsuzsanna: Tanítónők magánélete Magyarországon a 20. század elején – a munka világa és a családi élet „választóján”

Tátrai Viktor: Társadalmi határok átlépése: A detektívek kollektív mobilitása 1886-1922

Apor Péter: A határátlépés iskolája. Koreai hadiárvák befogadása a szocialista Kelet-Európában, 1951-1959

Kisőrsi Zsófia: Faluhatáron innen és túl

Lászlófi Viola: Társadalom a társadalom peremén – terápiás és közösségi gyakorlatok az intapsztai munkaterápiás intézetben az 1950-es, 1960-as években

Vita

- 17.00 **A Hajnal István Kör
2019. évi közgyűlése**
Helyszín: B 402 terem
- 18.30 **A Benda-díj átadása
Laudáció és a díjazott előadása**
Helyszín: B 402 terem
- 19.30 **Fogadás**
Helyszín: B 402 terem

Fortepan/SZIGETVÁRY ZSOLT

08
29
szombat

Fortepan/MAGYAR RENDŐR

Rendező:
Hajnal István Kör
Társadalomtörténeti
Egyesület

Társrendező:
Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Történettudományi
Intézete

